
ФАХОВА ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА БАКАЛАВРІВ З ПСИХОЛОГІЇ

Діагностична практика

Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя

**Фахова практична підготовка
бакалаврів з психології.
Діагностична практика**

Методичні рекомендації

УДК 378.147.091.33-027.22:159.9(075.8)

Ф29

Рекомендовано Вченою радою

Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

(НДУ ім. М. Гоголя)

Протокол № 13 від 28.05.2026 р.

Рецензенти:

Щотка О. П. – доцент кафедри педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, кандидат психологічних наук, доцент;

Подпоріна О. В. – фахівець із соціальної роботи Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Ніжинської міської ради.

Ф29 Фахова практична підготовка бакалаврів з психології. Діагностична практика: методичні рекомендації / упоряд. Кошова І. В., Гетьман Т. О., Здоровець Т. Г., Ковтун А. Ю., Кресан О. Д., Литовченко Н. Ф., Михайлова О. І., Тимошенко О. А. – Ніжин: НДУ ім. Миколи Гоголя, 2026. – 40 с.

У навчально-методичному посібнику визначений необхідний обсяг основних методичних матеріалів для допомоги студентам-бакалаврам спеціальності С4 Психологія (денної та заочної форм навчання) у підготовці та проходженні діагностичної практики(2 курс).

Посібник містить організаційні положення практики, зміст, завдання та методичні рекомендації фахівців-психологів, додатки, що допоможуть в оформленні звітів та список літератури.

Посібник призначений студентам – майбутнім практичним психологам, а також викладачам психології навчальних закладів, практичним психологам закладів освіти.

УДК 378.147.091.33-027.22:159.9(075.8)

© укладання, 2026

© НДУ ім. М. Гоголя, 2026

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ЗАГАЛЬНІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ПРАКТИКИ	6
ЦІЛІ ПРАКТИКИ І ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ДІАГНОСТИЧНОЇ ПРАКТИКИ З ПСИХОЛОГІЇ.....	11
ВИМОГИ ДО БАЗ ПРАКТИКИ	12
ПЕРЕЛІК ВИЗНАЧЕНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	13
ЗМІСТ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА	15
НАСТАНОВИ, ЩОДО ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ	17
ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ.	20
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ.....	22
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	23
ДОДАТОК 1. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЕТАПІВ ПСИХОДІАГНОСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	28
ДОДАТОК 2. ТЕМИ ДОСЛІДНИЦЬКИХ РОБІТ ДЛЯ ДІАГНОСТИЧНОЇ ПРАКТИКИ	29
ДОДАТОК 3. ЕТИЧНИЙ КОДЕКС ПСИХОЛОГА	32
ДОДАТОК 4. ТИТУЛЬНА СТОРІНКА ЗВІТУ ДІАГНОСТИЧНОЇ ПРАКТИКИ	38
ДОДАТОК 10. БЛАНК ПІДСУМКІВ ДІАГНОСТИЧНОЇ ПРАКТИКИ.....	39

ВСТУП

Практична підготовка майбутніх психологів є системоутворювальним компонентом освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю С4 Психологія. Важливе місце в структурі професійного становлення здобувачів посідає *діагностична практика*, яка спрямована на формування у студентів фахових компетентностей у сфері психодіагностики – одного з базових напрямів діяльності практичного психолога.

Навчально-методичний посібник «Фахова практична підготовка бакалаврів з психології. Діагностична практика» розроблено відповідно до освітньо-професійної програми спеціальності С4 Психологія та нормативних документів щодо організації практичної підготовки здобувачів вищої освіти в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя. Зміст посібника узгоджено з сучасними вимогами до професійної діяльності психолога в закладах освіти, соціальних установах, громадських та приватних організаціях.

Діагностична практика передбачає поглиблення теоретичних знань з психодіагностики та набуття практичних умінь і навичок добору, організації та проведення психологічного обстеження, інтерпретації результатів, формулювання психологічного висновку й надання рекомендацій. У процесі проходження практики студенти опановують алгоритм професійної діяльності психолога-діагноста, удосконалюють навички професійного спілкування, вчать дотримуватися етичних принципів, забезпечувати конфіденційність та коректність використання психодіагностичних методик.

Посібник містить інформацію про мету і завдання практики, перелік сформованих компетентностей та програмних результатів навчання, характеристику баз практики, зміст і структуру діяльності студентів-практикантів, вимоги до ведення документації, оформлення звітності та критерії оцінювання результатів. Окрему увагу приділено питанням професійної відповідальності психолога під час проведення психодіагностичних досліджень, коректності інтерпретації отриманих даних та уникненню професійних помилок.

Матеріали видання спрямовані на забезпечення системності та методичної впорядкованості проходження діагностичної практики, сприяють формуванню професійної ідентичності майбутнього фахівця та готовності до здійснення психодіагностичної діяльності відповідно до сучасних стандартів психологічної допомоги.

Посібник адресовано здобувачам спеціальності С4 Психологія денної та заочної форм навчання, керівникам практики від кафедри та баз практики, а також викладачам, які забезпечують викладання психодіагностичних дисциплін.

ЗАГАЛЬНІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ПРАКТИКИ

В навчально-методичному посібнику розглянуто основні положення та поняття психологічної практики, представлено алгоритм роботи здобувача на місцях проходження практики.

Психологічна практика сприяє ознайомленню студентів із специфікою діяльності практичного психолога в закладах різного профілю, забезпеченню отримання та усвідомлення ними досвіду професійної діяльності під час виконання професійних функцій.

Мета практики – формування у майбутніх психологів професійного мислення, умінь і навичок розв'язувати практичні завдання, забезпечити оволодіння формами і методами профілактичної, діагностичної, психологічної просвіти; сприяти усвідомленню студентами своїх особистісних якостей і рівня підготовленості до майбутньої професійної діяльності.

Завдання психологічної практики

Психологічна практика як складова частина професійної підготовки майбутнього психолога-практика зорієнтована на розв'язання таких завдань:

1. Ознайомити студентів з напрямками та особливостями роботи практичного психолога в закладах різного профілю та зі змістом нормативних документів, які регламентують діяльність психологічної служби.
2. Сформувати у студентів професійну позицію психолога, відповідний стиль поведінки, професійну етику.
3. Спонукаати застосовувати теоретичні знання під час здійснення різних видів діяльності практичного психолога, враховуючи особливості клієнта і використовуючи різноманітні форми і методи роботи.
4. Ознайомити майбутніх фахівців з профілактичною роботою психолога-практика та методами поширення психологічних знань.
5. У процесі виконання практичної психодіагностичної, корекційно-розвивальної, профілактичної роботи та психологічної просвіти закріпити і поглибити теоретичні знання, отримані в університеті.

6. Сформувати у майбутніх психологів особисту відповідальність за ефективність підготовки і проведення різних форм психологічної роботи з дітьми та дорослими.
7. Сприяти розвитку та закріпленню у студентів психологічних якостей, які є передумовою формування психологічної майстерності та професіоналізму.
8. Розвивати вміння і навички самостійно проводити науково-психологічні дослідження.
9. Виробити вміння аналізувати власну фахову діяльність та доцільність використання відповідних психологічних методів і методик.

Організація проходження практики

Психологічна практика проводиться в закладах освіти, соціальних закладах та інших установах, які мають психологічну службу, під керівництвом досвідчених фахівців-психологів.

Організація практики відбувається відповідно до навчального плану, наскрізної навчальної програми практики та робочих програм кожного виду практики, методичних положень університету щодо проведення практики. До нормативної бази практики входять такі документи:

- Організація практики здобувачів вищої освіти в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя: методично-інформаційні матеріали / уклад.: Філоненко О.С., Хоминець Т.І. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2023. 32 с.
- Положення про практику здобувачів вищої освіти в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя (Наказ № 189 від 31 серпня 2021 року (зі змінами таз №243 від 26 жовтня 2023 року).
- Наказ МОН від 22.05.2018 № 509 “Про затвердження Положення про психологічну службу у системі освіти України”.
- Положення про психологічний кабінет дошкільних, загальноосвітніх та інших навчальних закладів системи загальної середньої освіти (№691 від 19.10 2001 р.).
- Наказ ректора по університету «Про організацію практики здобувачів вищої освіти університету».

В організаційно-методичному аспекті практика передбачає проведення **настановчої конференції**, на якій надається інформація щодо установи проходження практики, методистів, завдань практики, форми звітності та оцінювання, індивідуальний бланк підсумків практики, щоденник практики.

Проходження практики передбачає виконання студентом-практикантом завдань в межах діяльності та поточних справ фахівця-психолога установи, де проходить практика (проведення діагностичних, розвивальних заходів, заходів психологічної просвіти та ін.), відповідно до напрямків діяльності даного закладу та завдань практики. Завдання практики конкретизуються, уточнюються психологом та методистом кафедри відповідно до особливостей установи проходження практики.

Студент перебуває в установі відповідно до розпорядку діяльності психолога та внутрішнього розпорядку роботи установи, характеру конкретних завдань виконуваної діяльності (що, однак, не має перевищувати встановлених законодавством нормативів). Студент тісно співпрацює з психологом установи та методистом кафедри; узгоджує та приймає рішення щодо суттєвих аспектів діяльності під керівництвом методиста практики.

Після проходження практики протягом одного-двох тижнів на кафедру студентом-практикантом надається **звітність**, відбувається **захист практики** у методиста кафедри, **звітна конференція** за результатами проходження практики.

Практика зараховується за умови виконання *усіх видів завдань* і їх оцінювання *усіма керівниками практики*.

Обов'язки студентів-практикантів та керівників практики

Студенти-практиканти зобов'язані:

1. Брати участь у настановчих та підсумкових методичних конференціях з питань фахової практики.

2. В установі, яка є базою проходження практики, студент має пройти інструктаж з техніки безпеки; ознайомитися з напрямками та особливостями роботи практичного психолога; змістом нормативних документів, які регламентують діяльність психологічної служби у даному закладі; ознайомитися з робочим місцем; конкретизувати та уточнити з психологом установи і

методистом кафедри план роботи на практиці; виконувати розпорядження адміністрації та методистів практики.

3. Старанно виконувати завдання фахової практики, що передбачені програмою, нести відповідальність за ефективність підготовки і проведення різних форм психологічної роботи з дітьми та дорослими.

4. Виявляти творчу ініціативу, старанність, наполегливість, відповідальність, дисциплінованість, психологічний такт.

5. На період практики у кожній бригаді один із студентів виконує обов'язки бригадира групи, фіксує відвідування студентами закладу, виконує організаційні доручення методистів відділу практики університету, деканату, методистів кафедри.

6. Після завершення фахової практики кожен студент протягом 3 днів завершує підготовку необхідних звітних матеріалів, систематизує їх і подає на випускову кафедру.

7. Студент, який не виконав завдань практики у повному обсязі, отримав негативний відзив про роботу або незадовільну оцінку під час захисту, направляється для повторного проходження практики.

Студенти-практиканти мають право з усіх питань, що виникають у ході практики, звертатися до керівників практики університету, завідувача кафедри загальної та практичної психології, відповідального за організацію практики на кафедрі, вносити пропозиції щодо вдосконалення організації практики.

Керівник практики студентів від кафедри (відповідальна особа за практику на кафедрі):

1. Згідно з угодами, укладеними між університетом та базовими закладами про проведення практики, проводить розподіл студентів-практикантів між базами практики.

2. Разом із завідувачем кафедри забезпечує призначення методистів кафедри та готує необхідні матеріали для відповідного рапорту декана факультету.

3. Перед початком практики перевіряє підготовленість баз практики та забезпечує студентів-практикантів, методистів і керівників баз практики необхідною документацією.

4. Забезпечує проведення усіх організаційних заходів перед вибуттям студентів на практику, зокрема, організовує і проводить настановчу та звітну конференції, здійснює настанови щодо порядку проходження практики, інструктаж з техніки безпеки, повідомляє студентам про порядок звітності з практики тощо.

5. Контролює умови праці студентів на місці проходження практики, виконання студентами-практикантами правил внутрішнього розпорядку базового закладу; у тісному контакті з методистами кафедри та керівниками баз практики забезпечує належний рівень її проведення.

6. Перевіряє відповідність вимогам звітної документації.

7. Готує звіт про результати фахової практики і подає його декану психологічного факультету і керівникові практики у ВНЗ.

Методист (викладач кафедри):

1. Бере участь у настановчій та підсумковій конференціях.
2. Затверджує індивідуальний план роботи студентів-практикантів; конкретизує та уточнює завдання відповідно до особливостей закладу проходження практики.
3. Дбає про забезпечення оптимальних умов для виконання завдань психологічної практики на місцях її проходження.
4. Допмагає студентам-практикантам у плануванні та проведенні різних видів психологічної роботи, відвідує та аналізує заходи студента.
5. Оцінює якість виконання студентами завдань психологічної практики.

ЦІЛІ ПРАКТИКИ І ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ДІАГНОСТИЧНОЇ ПРАКТИКИ З ПСИХОЛОГІЇ

Галузь знань	С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
Спеціальність	С4 Психологія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Рік навчання	другий
Семестр	четвертий
Кількість годин	90
Кількість кредитів	3
Освітня кваліфікація: Бакалавр з психології. Практичний психолог	Бакалавр з психології. Практичний психолог
Тривалість практики	2 тижні
Вид підсумкового контролю	залік

Діагностична практика з психології є елементом практичної підготовки освітньо-професійної програми «Психологія. Практична психологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини С4 Психологія спеціальності. Вона поглиблює знання здобувачів вищої освіти про особливості роботи практичного психолога, формує у них професійні уміння та навички проведення психологічної діагностики. Діагностична практика є логічним продовженням професійної підготовки студентів першого (бакалаврського) рівня. Успішне виконання завдань даної практики є чинником формування у студентів фахового ставлення до проблеми взаємодії психолога та клієнта в ході психодіагностики.

У процесі проходження діагностичної практики і виконання запропонованих завдань студент отримує можливість перевірити міцність своїх теоретичних знань та практично їх застосувати, активно та цілеспрямовано набуваючи знання, уміння та навички щодо проведення діагностичної роботи.

Мета практики: формування і розвиток дослідницьких якостей студента-психолога, розвиток вмінь щодо узагальнення емпіричних фактів, обґрунтування висновків та їх перевірка за допомогою математично-статистичних методів.

Студенти під час практики мають можливість спостерігати за індивідуальним стилем професійної діяльності досвідчених психологів, ознайомитися з методами та формами його діагностичної роботи, проводити кількісний та якісний аналіз результатів психодіагностичного дослідження.

Специфіка фахової підготовки студентів-психологів зумовлює побудову завдань з психології з використанням знань, здобутих на попередніх курсах: «Загальна психологія», «Основи психологічних практик», «Вікова та педагогічна психологія», «Експериментальна психологія та психодіагностика», Завдання до практики передбачають роботу з науковою літературою, створення підбір психодіагностичного інструментарію, проведення дослідження (самодослідження) та аналіз його результатів, написання діагностичного висновку, статистичний аналіз отриманих результатів.

ВИМОГИ ДО БАЗ ПРАКТИКИ

Ознайомлення з функціональними обов'язками практичного психолога, опанування діагностичними вміннями та навичками, необхідними для його роботи протягом діагностичної практики може відбуватися в різних установах та закладах, де є офіційна посада психолога. Це, відповідно, служби практичної психології освіти (загальноосвітні школи різних типів (державні, муніципальні, приватні), гімназії, ліцеї, коледжі, навчально-виховні комплекси, технікуми, позашкільні заклади, дошкільні заклади освіти тощо), розвивальні та освітні центри, приватні служби психологічної допомоги, благодійні фонди, тренінгові центри, на базі служби соціальної допомоги населенню (психолого-медико-соціальні центри, інтернати, притулки, реабілітаційні центри, санаторії для дітей з особливими потребами та ін. для дітей і підлітків, які потребують психолого-педагогічної та медико-соціальної допомоги, Товариство Червоного Хреста та ін.). Вибір баз практики регламентується Положення про практику здобувачів вищої освіти в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя (Наказ № 189 від 31 серпня 2021 року (зі змінами) та з №243 від 26 жовтня 2023 року та наказом ректора по університету)¹.

¹ Положення про практику здобувачів вищої освіти в Ніжинському державному університеті ім. М.Гоголя http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/polozh_practika.pdf

ПЕРЕЛІК ВИЗНАЧЕНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацювати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

Програмні результати навчання:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання).

Місце навчальної дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки фахівців

Виконання завдань діагностичної практики дозволяє студентам інтегрувати теоретичні знання з фахових дисциплін у площину практичного застосування, формує вміння користуватися методами та методиками психологічної- діагностики, навички об'єктивного аналізу отриманих даних, сприяє розвитку творчого дослідницького підходу до майбутньої професійної діяльності, дослідницької компетентності та здатності до безперервної самоосвіти у майбутній професійній діяльності».

Передують діагностичній практиці дисципліни «Загальна психологія», «Вікова та педагогічна психологія», «Експериментальна психологія та психодіагностика», «Історія психології», «зоопсихологія та порівняльна психологія», «Тренінг самопізнання та саморегуляції», «Тренінг ефективного спілкування», «Практикум професійного зростання», «Психологія творчості та обдарованості».

ЗМІСТ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА

№	Кількість годин	Зміст роботи	Форми і методи організації діяльності	Форма звіту
1	2	Настановча конференція. Ознайомлення з метою, завданнями, змістом діагностичної практики, звітною документацією та вимогами до її оформлення.	Участь у настановчій конференції.	Фіксація інформації у щоденнику практики.
2	5	Ознайомлення студента зі структурою установи (бази практики). З'ясування мети, основних завдань і напрямків роботи установи (бази практики). Вивчення проблематики, основних завдань, плану та режиму роботи психолога установи (бази практики).	Бесіда з представником адміністрації та психологом закладу (бази практики) про структуру установи – бази практики. Вивчення сайту установи.	Опис у щоденнику практики структури та основних завдань існування установи, особливостей організації та змістом роботи психолога в установі.
3	5	Складання (у співпраці з психологом установи) індивідуального плану роботи практиканта.	Ознайомлення з планом роботи психолога установи та складання власного індивідуального плану роботи.	Фіксація (з зазначенням терміну виконання) у щоденнику практики плану роботи на період практики.
4	28	Робота за планом психолога установи (бази практики).	Психологічна (діагностична робота) згідно запиту або плану роботи психолога.	Короткий звіт про виконану роботу у щоденнику практики та розгорнутий опис всієї роботи в узагальненому звіті практики.
5	30	Виконання індивідуального науково-дослідницького завдання: групова діагностика обраної проблеми (з урахуванням потреби у її проведенні психологом установи).	Групове психодіагностичне обстеження Проведення психологічного дослідження у відповідності до обраної теми. Послідовність дослідницьких дій у додатку 1.	Короткий запис у щоденнику практики. Протокол психодіагностичного обстеження, аналіз результатів (визначення показників високого, середнього та низького рівнів розвитку функції для даної

№	Кількість годин	Зміст роботи	Форми і методи організації діяльності	Форма звіту
			Орієнтовний перелік тем у додатку 2.	вікової категорії, обчислення розмаху вибірки та дисперсії, відсоткових співвідношень визначених рівнів, інтерпретація отриманих результатів) Детальний опис процедури та результатів відповідно до послідовності дослідницьких дій у звіті практики (додаток 1). Загальний звіт.
	20	Оформлення звітної документації, бланку підсумку практики та виступ на підсумковій конференції.	Оформлення щоденника практики, написання звіту (детальний аналіз проробленої роботи згідно плану), участь у підсумковій конференції.	Щоденник практики. Звіт практики. Підсумковий бланк практики. Залік.

НАСТАНОВИ, ЩОДО ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

1. Настановча конференція.

Участь у настановчій конференції здобувачів факультету педагогіки, психології, соціальної роботи та мистецтв передбачає отримання настанов стосовно мети, завдання, змісту діагностичної практики, звітної документації та вимог до її оформлення; отримання направлення для проходження практики, проведення інструктажів з безпеки життєдіяльності та охорони праці. Кожен студент закріплюється за керівником практики від кафедри загальної та практичної психології, котрий здійснює загальне керівництво і контроль за проведенням практики, вживають заходів щодо її вдосконалення.

Згідно з Положенням про практику здобувачів вищої освіти в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя здобувачі-практиканти зобов'язані:

- до початку практики одержати в університеті направлення, методичні матеріали та консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівками її керівників;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- організовувати свою діяльність у відповідності з вимогами базового закладу, виконувати правила внутрішнього розпорядку, розпорядження адміністрації бази практики та методистів практики. У випадку, коли здобувач вищої освіти не виконує вимог, що висуваються до нього, він може бути позбавлений права проходити практику в даному базовому закладі;
- своєчасно оформити звітну документацію та скласти залік з практики.

Здобувачі-практиканти мають право з усіх питань, що виникають у ході практики, звертатися до керівників практики університету, адміністрації бази

практики, вносити пропозиції щодо вдосконалення організації практики, брати участь в роботі конференцій, нарад, користуватись бібліотеками.

2. Ознайомлення з базою практики

Ознайомлення студентів з базою практики передбачає ознайомлення здобувачів зі структурою установи – бази практики, з'ясування мети, основних завдань і напрямків роботи установи, вивчення проблематики, основних завдань, плану та режиму роботи психолога установи (бази практики). Виконання цих завдань відбувається в ході бесіди з керівником бази практики, психологом установи, вивчення нормативних документів, що регламентують його діяльність, сайтів установи тощо.

3. Індивідуальний план роботи складається у співпраці з психологом установи та керівником практики, з врахуванням загального плану роботи психолога установи (бази практики) та завдань практики.

4. Діагностична робота за планом психолога установи передбачає участь у підготовці стимульного матеріалу (бланків чи інших необхідних матеріалів) для проведення діагностики, обробку та фіксацію даних в протоколах, інтерпретацію та представлення результатів дослідження, а також повідомлення результатів респондентам. Наголошуємо, що вся діагностична робота, обробка та повідомлення результатів повинні відбуватися відповідно до етичних принципів (див. Додаток 3).

5. Виконання індивідуального науково-дослідницького завдання: групова діагностика обраної проблеми (з урахуванням потреби у її проведенні в установі).

Індивідуального науково-дослідницьке завдання передбачає проведення: групової діагностики з обраної проблеми. Радимо при виборі теми враховувати побажання психолога та урахувати потреби у її проведенні в установі. Наприклад, діагностика рівня розвитку пізнавальних процесів тощо.

Послідовність дослідницьких дій подано у додатку 1, а орієнтовний перелік тем у додатку 2.

Важливим аспектом здійснення психодіагностичної діяльності психолога є дотримання етичних вимог. Зокрема, при виконанні завдань практики потрібно отримати згоду досліджуваних на психодіагностичну роботу та обробку персональних даних. Етичний Кодекс діяльності психолога наведено в додатку 3.

Обробка результатів повинна містити:

- 1) детальний опис процедури;
- 2) протокол психодіагностичного обстеження;
- 3) аналіз результатів (обчислення показників високого, середнього та низького рівнів розвитку функції для даної вікової категорії, обчислення розмаху вибірки та дисперсії, відсоткових співвідношень визначених рівнів, інтерпретація отриманих результатів).
- 4) Рекомендації.

6. Оформлення звітної документації, бланку підсумку практики та виступ на підсумковій конференції.

Оформлення звітної документації починається із отримання відгуку від керівника практики установи (психолога) і оцінювання проробленої студентом роботи (Бланк практики – додаток 5), що надає психолог від бази практики. Документацію завіряє керівник установи.

Звіт потрібно подати на кафедру своєчасно. Представлення звіту відбувається на підсумковій конференції з діагностичної практики, за результатами якої виставляється залік. Підготовка виступу і презентації за результатами практики на підсумкову конференцію узгоджується з керівником практики від кафедри.

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ.

ФОРМА ЗВІТНОСТІ

Звіт про проходження практики містить:

1. Щоденник практики, завірений печаткою та підписом керівника установи.

У щоденнику мають бути записи за кожен день практики.

2. Письмовий звіт про проведену роботу (звіт практики), що включає

- титульну сторінку (додаток 4)

- план

- короткий опис бази практики та періоду її проходження

- опис особливостей діяльності психолога бази практики (1-2 сторінки)

- звіт про проведення діагностики за планом роботи психолога (опис проблемної ситуації, психодіагностичне завдання і психодіагностична батарея (список використаних методик), результати діагностики (оброблені протоколи дослідження з коротким висновком по кожній методиці).

- результати виконання індивідуального науково-дослідницького завдання: групова діагностика обраної проблеми.

Схема написання звіту щодо індивідуального дослідницького завдання:

1) опис проблемної ситуації;

2) мета, об'єкт, предмет, гіпотеза проведеного дослідження;

3) емпірична частина, яка містить опис процедури дослідження (конкретних методик дослідження), характеристику вибірки досліджуваних (кількість, вік), аналіз та інтерпретація отриманих даних, результати статистичної обробки даних психологічного обстеження (**зверніть увагу!** статистична обробка обов'язково включає:

- визначення показників високого, середнього та низького рівнів розвитку функції (ознаки, психологічних якостей тощо),

- обчислення розмаху вибірки та дисперсії, відсоткових співвідношень визначених рівнів,

- інтерпретацію отриманих результатів та рекомендації;

4) висновки;

5) список використаної літератури;

6) протоколи діагностичних процедур проведеного дослідження (у додатках до роботи).

У звіт додаються оригінальні протоколи дослідження за кожною з методик у зручній для студента формі.

ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ:

1. Обсяг звіту складає довільну кількість (не менше 10 сторінок) сторінок комп'ютерного набору (допускається написання звіту вручну, обсяг такого звіту – від 15 сторінок). До загального обсягу входять титульна сторінка, зміст, основна частина, висновки, список використаних джерел та додатки.
2. Текст набирається на аркушах паперу стандартного формату А-4 з використанням шрифтів текстового редактора Times New Roman, кеглем 14, через 1,5 інтервали з дотриманням таких розмірів полів: верхнього і нижнього – 20 мм, лівого – 30 мм, правого – 10 мм.
3. Титульна сторінка оформляється за встановленою формою (див. додаток 4).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

При оцінюванні результатів практики враховуються:

1. Робота студента за планом спеціаліста закладу (психолога).
2. Проведення заходів психологічної діагностики (за планом спеціаліста закладу).
3. Виконання індивідуального дослідницького завдання або проведення емпіричного дослідження з обраної теми.
4. Представлення результатів наукового дослідження на захисті практики.
5. Щоденник практики.

Підсумкова оцінка формується з врахуванням:

- вміння студента проводити діагностичне обстеження, здійснити обробку отриманих даних та інтерпретувати результати психодіагностичних обстежень, узагальнити та представити їх висновки;
- оформлення звіту про проходження практики (повнота, наявність всіх пунктів, якість підсумкового аналізу, своєчасність подання);
- оцінка захисту матеріалів практики і результатів дослідження (компетентність, вміння представити і узагальнити результати проведеної роботи, давати аргументовані відповіді на питання).

Діагностична практика 4-й семестр	
Бали	Види діяльності
10 балів	Робота за планом психолога установи
30 балів	Проведення заходів психологічної діагностики (за планом спеціаліста закладу)
40 балів	Виконання індивідуального дослідницького завдання
10 балів	Представлення результатів наукового дослідження на захисті практики
10 балів	Щоденник практики
Всього: 100 балів	

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алгоритми діяльності працівників психологічної служби : Т. 2 / авт. кол. за заг. ред. В. Г. Панка. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2020. 106 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/723133/1/Algoritm_T_2_new.pdf
2. Гріньова О.М., Терещенко Л.А. Дитяча психодіагностика: навчально-методичний посібник. Вінниця: Нілан-ЛТД, 2015. 227 с. URL: <https://psychologdcpp.in.ua/wp-content/uploads/2020/11/%D0%91%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B0.pdf>
3. Діагностика готовності дітей до школи / [упоряд.: О. Дедов]. Хотин, 2014. 194 с. URL: <http://surl.li/bdhm>
4. Етичний кодекс психолога. URL: <https://nsj.gov.ua/files/1448287570%D0%95%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BA%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B0.docx.pdf>
5. Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби : [метод. рек.] / авт.-упор.: В. М. Горленко, В. Д. Острова, Н. В. Сосновенко, І. І. Ткачук ; за заг. ред. В. Г. Панка. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2018. 106 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/minimumi.pdf>
6. Зливков В.Л., Лукомська С.О., Федан О.В. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях / В.Л.Зливков, С.О. Лукомська, О.В. Федан. К.: Педагогічна думка, 2016. 219 с. URL: <https://psychologdcpp.in.ua/wp-content/uploads/2020/06/%D0%91%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B0.pdf>
7. Інформаційна база професійного інструментарію фахівців психологічної служби у системі освіти України // <https://imzo.gov.ua/psycholohichnyj-suprovid-ta>

sotsialno-pedahohichna-roboata/informatsijna-baza-psyholohiv-ta-sotsialnyh-pedahohi/

8. Кокун О.М., Мороз В.М., Лозінська Н.С., Пішко І.О. Збірник психодіагностичних методик для професійно-психологічного відбору кандидатів на військову службу за контрактом у Збройних Силах України : метод. посіб. К.: Видавничий дім “Освіта України”, ФОП Маслаков Руслан Олексійович, 2021. 74 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/725767/1/%D0%9F%D0%9E%D0%A1%D0%86%D0%91%D0%9D%D0%98%D0%9A%20%D0%9F%D0%9F%D0%92_IS_BN.pdf

9. Коробко С., Коробко О. Робота психолога з молодшими школярами / За ред. С.Д.Максименка. Методичний посібник. К.: Літера ЛТД, 2006. 416. URL: https://drive.google.com/file/d/1QLokSew1etpm_6EeVLrCG-5YLLIm1cpJ/view

10. Мартиненко С.М. Вивчення особистості молодшого школяра засобами педагогічної діагностики: нав.-метод. посібник / С. М. Мартиненко, М. Д. Осоколова. К.: Київ.ун-т ім. Б. Грінченка, 2014. 144 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/11785/1/S_Martynenko_VOMSHZPD_2014.pdf

11. Методики дослідження психічного здоров'я та благополуччя персоналу організацій : психологічний практикум. Л. М. Карамушка, О. В. Креденцер, К. В. Терещенко, В. І. Лагодзінська, В. М. Івкін, О. С. Ковальчук ; за ред. Л. М. Карамушки. Київ : Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2023. 76 с. URL: <https://psychologdcpp.in.ua/wp-content/uploads/2023/01/%D0%91%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B0.pdf>

12. Моргун В. Ф., Тітов І. Г. Основи психологічної діагностики. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Видавничий Дім «Слово», 2009. 464 с.

13. Москальова А.С. Методи психодіагностики в навчально-виховному процесі: навч. посіб. / А.С. Москальова, М.В. Москальов. К., 2014. 360 с. URL: <http://surl.li/avtbd>

14. Організація практики здобувачів вищої освіти в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя: методично-інформаційні матеріали / уклад.: Філоненко О.С., Хоминець Т.І. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2023. 32 с.

15. Основи практичної психології / В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелева та ін.: [Підручник: 3-є видання] К.: Либідь, 2006. 536 с. URL: <http://surl.li/qetng>

16. Павелків Р. В. Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу [текст] : навч. посіб. / Р. В. Павелків, О. П. Цигипало К. : «Центр учбової літератури», 2013. 296 с. URL: <http://surl.li/ctiwu>

17. Перший український сайт для батьків та дитячих психологів роботи URL: <https://dytpsycholog.com/>

18. Положення про психологічну службу у системі освіти України / Офіційний вісник України від 17.08.2018., № 63. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18#Text>

19. Психодіагностика: Навчально-методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія / Укладач Петровська І. Р. Львів, 2021. URL: https://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2014/12/Psykhodiahnostyka_Metodychni_rekomendatsii_OPP_2021.pdf

20. Психолого-педагогічна діагностика розвитку дітей раннього дошкільного віку: Навчально-методичний посібник / За науковою редакцією Л. О. Федорович. Укладачі О. В. Гнітій, І. В. Макаренко, Л. О. Федорович Кременчук: Християнська Зоря, 2008. 217 с. URL: <https://psychologdcpp.in.ua/wp-content/uploads/2020/06/%D0%91%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B0-3.pdf>

21. Психологу для роботи. Діагностичні методики: збірник/ [уклад.: М. В. Лемак, В. П. Петрище]. Ужгород: Видавництво Олександра Гаркуші, 2011. 616 с.

22. Соціометрія: дослідження міжособистісних відносин у групі [Електронний ресурс] / О.Г. Злобіна. Режим доступу: https://i-soc.com.ua/assets/files/book/zlobina/zlobina_sociometriy.pdf

23. Щербакова І.М. Психодіагностика професійного самовизначення особистості: навч.-метод. посіб. / І.М.Щербакова, Г.А.Стадник. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2012. 324 с. URL: <https://library.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/04/62-1.pdf>

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Адаптація дітей (учнів/студентів до навчально-виховного процесу / наук. ред.: В. Г. Панок; авт. кол. 1 т.: Н. В. Сосновенко, А. І. Тінякова. Видання 2-е. К.: Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2014. 112 с.

2. Андреева Я. Ф., Гаркавенко Н.В., Поліщук О.М., Собкова С.І. Психологічна практика : метод. посіб. / Ярослава Андреева, Ніна Гаркавенко, Оксана Поліщук, Світлана Собкова. Чернівці : Чернівець. нац. унт. ім. Ю. Федьковича, 2023. 68 с. URL: <http://surl.li/nqatc>

3. Карамушка Л. М., Бондарчук О. І., Грубі Т. В. Методики дослідження перфекціонізму, трудоголізму та прокрастинації особистості: методичний посібник / Л. М. Карамушка, О. І. Бондарчук, Т. В. Грубі. Кам'янець-Подільський : ПП «Аксиома», 2019. 80 с. URL: <http://surl.li/fbfgn>

4. Косенчук О., Тарнавська Н. Підтримуємо та зберігаємо психічне здоров'я дітей. Методичний посібник для вихователів. ВГО «АПДО», 2023. URL: <https://psychologdcpp.in.ua/wp-content/uploads/2023/12/%D0%AC%D0%AC%D0%AC%D0%AC%D0%AC%D0%AC%D0%AC.pdf>

5. Марінушкіна О. Є. Порадник практичного психолога / О. Є. Марінушкіна, Ю. О. Замазій Х.: Вид. група «Основа», 2007 240 с. (Дошкільний навчальний заклад. Психологія виховання). URL: <http://surl.li/qdepX>

6. Островська К.О., Качмарик Х.В., Дробіт Л.Р. Основи діагностики дітей з розладами аутистичного спектра. Навчальний посібник, 2017. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. 124 с. URL: <https://psychologdcpp.in.ua/wp-content/uploads/2020/06/%D0%91%D1%96%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B0-10.pdf>

7. Павелків Р.В., Цигипало О.П. Дитяча психологія: навч. посіб. К.: Академ-видав, 2008. 432 с.
8. Панок В. Г. Прикладна психологія. Теоретичні проблеми: монографія / В. Г. Панок. Київ : Ніка-Центр, 2017. 188с.
9. Психологічна служба : підруч. / [В.Г.Панок (наук. ред.), А.Г.Обухівська, В.Д.Острова та ін.]. Київ : Ніка-Центр, 2016. 362 с. URL: <http://surl.li/hostb>
10. Психологічна служба: навчальний посібник / НАПН України, Український науково-методичний центр практичної психології і соціальної роботи. 2-е вид., стер. Кам'янець-Подільський: Рута, 2013. 328 с.
11. Психосоціальна підтримка учасників освітнього процесу. Навчально-методичний посібник. / Андрєєнкова В. Л., Войцях Т. В., Гриців І. П., Мельничук В. О., Сабліна Н. О., Флярковська О. В., Харківська Т. А. К., 2023. 149 с. URL: https://psychologdcpp.in.ua/wp-content/uploads/2023/10/-psyhosotsialna_pidtrymka_uchasnykiv_osvitnogo_protsesu_z_metoyu.pdf
12. Фахова практика з практичної психології: навч.-метод. посіб. / упоряд. Т. О. Гетьман, І. В. Кошова, О. Д. Кресан, Т. Д. Кричківська, Н. Ф. Литовченко, І. М. Наказна, О. П. Никоненко, М. В. Папуча, Г. П. Шилова. Ніжин : Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2016. 75 с.

ДОДАТОК 1. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЕТАПІВ ПСИХОДІАГНОСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

На першому етапі, після ознайомлення із запитом, збираються дані про особистість (скарги, проблеми, дані анамнезу). Створюється картина життєвої ситуації, формулюються психодіагностичні завдання. У структурі психодіагностичного завдання прийнято виділяти: мету, умови та проблемну ситуацію. Метою психодіагностичного завдання є відповідь на питання про причини, що обумовили стан об'єкту діагностики, що оцінюються з точки зору норми.

Надалі висуваються гіпотези про психологічні причини стану (проблеми) та відбувається перевірка гіпотез. Для цього створюється психодіагностична батарея, адекватна висунутій гіпотезі (чи гіпотезам). Методики повинні бути вибрані відповідно до віку, запиту, гіпотез.

Далі проводиться психодіагностичне дослідження, інтерпретація й оцінка стану психологічних змінних відповідно до норм. Якщо це необхідно, то можливо висунення нових гіпотез і здійснення їх перевірки.

На останньому етапі створюється психологічний діагноз чи діагностичний висновок, тобто розгорнутий опис психологічного статусу досліджуваного. Психологічний діагноз повинен включати елементи прогнозування стану та розвитку досліджуваного. У повному варіанті роботи потрібно сформулювати рекомендації щодо надання соціально-психологічної допомоги.

ДОДАТОК 2. ТЕМИ ДОСЛІДНИЦЬКИХ РОБІТ ДЛЯ ДІАГНОСТИЧНОЇ ПРАКТИКИ ПІЗНАВАЛЬНА СФЕРА ОСОБИСТОСТІ

Дошкільний вік

- Процеси сприймання у дітей дошкільного віку.
- Вивчення особливостей IQ в дошкільному віці.
- Сміслові запам'ятовування у дітей дошкільного віку.
- Особливості мисленневих процесів у дошкільників з порушеннями мови.
- Особливості творчої уяви у дошкільників.
- Особливості уваги як передумови психологічної готовності дитини до школи.
- Особливості мисленневих дій та операцій у сучасних дітей дошкільного віку.
- Характеристики уваги у дітей з синдромом дефіциту уваги та гіперактивності.
- Особливості діалогічного мовлення у дітей раннього і дошкільного віку.
- Особливості пам'яті у сучасних дітей раннього та дошкільного віку.
- Вивчення готовності дитини до школи.
- Особливості сенсорної та перцептивної сфери у дошкільному віці.

Молодший шкільний вік

- Продуктивна уява в молодшому шкільному.
- Мислення та мисленнєві операції у процесі розв'язування математичних задач у молодшому шкільному віці.
- Особливості різних видів пам'яті в молодшому шкільному віці.
- Вплив механічного і смислового запам'ятовування на успішність навчання молодших школярів.
- Процеси уваги у молодшому шкільному віці у контексті успішності їх навчання.
- Особливості мнемічних процесів молодших школярів.
- Вплив стресу на пізнавальну діяльність молодших школярів.
- Особливості сприймання у молодшому шкільному віці.

- Вплив рівня IQ на пізнавальну активність молодших школярів.
- Особливості уяви у молодших школярів, які грають у комп'ютерні / електронні ігри.

- Увага молодших школярів: її діагностика і корекція.
- Спостережливість та її роль у пізнавальній діяльності молодших школярів.

Підлітковий вік

- Особливості сприймання у підлітковому віці.
- Особливості опосередкованого запам'ятовування в підлітковому віці.
- Розвиток пізнавальних процесів у сучасних підлітків.
- Пізнавальна активність підлітків з різною успішністю у навчанні.
- Особливості мисленнєвої діяльності підлітків на уроках математики.
- Вплив комп'ютерних ігор на розвиток пізнавальних процесів підлітка.
- Особливості розвитку процесів уваги у сучасних
- Особливості мисленнєвих процесів у підлітковому віці.
- Особливості уваги підлітків: її діагностика й корекція.
- Психологічні особливості інтелектуального розвитку в підлітковому віці.
- Особливості розвитку пізнавальних процесів у гіперактивних підлітків.
- Розвиток різних видів запам'ятовування навчального матеріалу в підлітковому віці.
- Гендерні особливості сприймання та мислення у підлітковому віці.
- Особливості критичного мислення в підлітковому віці.

Ранній юнацький вік

- Особливості мисленнєвих процесів у ранній юності.
- Особливості сприймання простору і часу в ранньому юнацькому віці.
- Мнемічні властивості особистості в ранній юності.
- Особливості критичного мислення у ранній юності.
- Особливості уваги у ранній юності.
- Види та особливості уяви у старшокласників.
- Вплив абстрактного мислення на успішність навчання старшокласників.
- Взаємозв'язок пам'яті та емоційних процесів у ранньому юнацькому віці.

- Вплив властивостей уваги на успішність навчання старшокласників.
- Взаємозв'язок особливостей пізнавальної сфери та професійних інтересів

старшокласників.

- Гендерні особливості сприймання та мислення у ранній юності.
- Вплив тривоги на мисленнєву діяльність старшокласників.

Дорослий вік

- Особливості пам'яті в дорослому віці.
- Уява та творчість у дорослому віці.
- Особливості критичного мислення у дорослому віці.
- Відчуття та сприймання особистості в дорослому віці.
- Вплив стресу на мнемічну діяльність дорослих.
- Особливості процесів уваги у дорослих.
- Особливості опосередкованої та безпосередньої пам'яті в дорослому віці.
- Гендерні особливості мовлення дорослих.
- Особливості сприймання простору і часу в дорослому віці.
- Специфіка мисленнєвої діяльності в дорослому віці.

Похилий вік

- Особливості пам'яті в похилому віці.
- Особливості інтелектуальної діяльності в похилому віці.
- Особливості пізнавальної сфери особистості у похилому віці.
- Вплив соматичних хвороб на мисленнєву та мнемічну діяльність у похилому віці.

- Мова і мовлення у похилому віці.
- Процеси уваги у похилому віці.
- Особливості процесів уяви в похилому віці.
- Особливості погіршення пам'яті у похилому віці.

ДОДАТОК 3. ЕТИЧНИЙ КОДЕКС ПСИХОЛОГА²

На I Установчому з'їзді Товариства психологів України 20 грудня 1990 року в м. Києві прийнято *Етичний кодекс психолога*. Цей нормативний акт є гарантом високопрофесійної, гуманної, високоморальної діяльності психологів України, здійснюваної залежно від спеціалізації та сфери їх інтересів.

Даний Кодекс являє собою сукупність етичних норм, правил поведінки, що склалися у психологічному співтоваристві й регулюють його життєдіяльність. Об'єктом досліджень і впливу психологів є внутрішній світ особистості, тому їхні контакти з іншими людьми повинні бути теплими, доброзичливими, цілющими.

Етичний кодекс сприяє більш успішному здійсненню психологами своєї професійної діяльності. Зокрема, шкільним і вузівським психологам допомагає у підвищенні ефективності навчання і виховання учнів та студентів; психологам у галузі охорони здоров'я – у виконанні функцій, пов'язаних з профілактикою захворювань, лікуванням, реабілітацією пацієнтів; психологам у сфері державного управління – у психологічному забезпеченні загального і галузевого управління.

Заснована Товариством психологів України Комісія з етики проводить роботу, спрямовану на правильне тлумачення психологами Етичного кодексу, здійснює контроль за його дотриманням, забезпечує формування у психологів сприйняття цього Кодексу як зобов'язання перед громадськістю, як одного з важливих актів чинного законодавства.

І. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

1.1. Психолог несе особисту відповідальність за свою роботу.

1.2. Психологи зобов'язані всіляко запобігати і не допускати антигуманних наслідків у своїй професійній діяльності.

1.3. Психологи повинні утримуватися від будь-яких дій чи заяв, що загрожують недоторканості особи; не мають права використовувати свої знання і становище з метою приниження людської гідності, пригнічування особистості

²Етичний кодекс психолога. URL: <http://surl.li/qhxcr>

або маніпулювання нею; несуть відповідальність за додержання пріоритету інтересів людини.

1.4. На психологів покладається відповідальність за надійність використуваних методів та програмного забезпечення, валідність обробки даних досліджень, у тому числі і тих, які проводяться з використанням комп'ютерних технологій.

1.5. Психологи застосовують лише ті знання, якими вони володіють відповідно до своєї кваліфікації, повноважень і соціального статусу.

II. КОМПЕТЕНТНІСТЬ

2.1. Психологи постійно поповнюють свої знання про нові наукові досягнення в галузі їхньої діяльності, беруться за розв'язання тільки тих завдань, які належать до сфери їх компетенції. У разі неспосильності завдання психологи передають його іншому досвідченому фахівцеві або допомагають людині, яка звернулася за підтримкою, налагодити контакт з професіоналами, що можуть надати адекватну допомогу.

2.2. Психологи не застосовують методів і процедур, не апробованих центральними органами Товариства психологів України. У тих випадках, коли психологічні методики лише проходять випробування (з дозволу контрольних органів Товариства), психологи, проводячи експеримент з обмеженим контингентом досліджуваних, попереджають їх про застосування неперевіраних методів і технічних пристроїв або про свій недостатній рівень оволодіння ними.

2.3. Психолог публікує під своїм ім'ям лише ту працю, яка повністю виконана ним самим або містить істотний власний внесок; недопустима публікація з метою особистої, матеріальної вигоди недостатньо підготовлених праць, невалідизованих методик, а психолог не може виконувати практичної роботи, не маючи належної кваліфікації та досвіду.

2.4. Психолог прагне до адекватних знань про свої індивідуальні якості та особливості і визначення меж власних професійних можливостей. Особистісні психологічні проблеми (які негативно впливають на якість виконання обов'язків)

можуть бути показником професійної непридатності і мають якомога швидше коригуватись та розв'язуватись психологом.

III. ЗАХИСТ ІНТЕРЕСІВ КЛІЄНТА

3.1. Психологи суворо додержуються принципу добровільної участі клієнта в обстеженнях. Під час роботи з дітьми, пацієнтами з тяжкими психічними розладами (тобто в крайніх випадках) допускаються відхилення від принципу добровільності, але в межах законодавчих норм; обов'язком психолога є намагання налагодити з клієнтом співробітництво. Психологи утримуються від непотрібних лікувань

3.2. Психологи, вступаючи у контакт з особами, для яких він є обов'язково-примусовим (наприклад, у разі проведення психологічної експертизи), не мають права змушувати клієнта повідомляти відомості поза його волею, не можуть вживати примусових заходів для одержання даних, крім випадків, коли така інформація сприятиме безпеці навколишніх або самого клієнта.

3.3. Психологи не беруть участі в діях, спрямованих проти свободи особи. Вони не мають права змушувати клієнта розповідати про свою життєву філософію, політичні, релігійні чи етичні переконання, не повинні вимагати відмовитися від них.

3.4. Психологи беруть на себе професійну відповідальність за кваліфіковане обстеження, консультування, лікування. Вони домовляються про терміни завершення своєї діяльності або доцільність направлення клієнта до іншого компетентного спеціаліста. Відповідальність з психолога знімається, якщо він упевнився, що інший спеціаліст узяв відповідальність за клієнта на себе.

3.5. Психологи не мають матеріальних або особистих привілеїв, не можуть використовувати свої знання і становище, довірливе ставлення і залежність клієнта у власних корисливих інтересах. У тих випадках, коли послуги є платними, про фінансові умови домовляються заздалегідь; не встановлюється додаткова оплата за консультації і не береться плата з тих, кого психолог навчає або збирається екзаменувати. Якщо клієнт може отримати психологічну

допомогу безкоштовно або меншим коштом в іншого фахівця, то психолог інформує про це клієнта.

3.6. Психолог уникає встановлення неофіційних взаємин з клієнтом, якщо це може стати на перешкоді проведенню діагностичної, консультаційної і корекційної роботи з ним. Між психологом і клієнтом не повинно бути статевої близькості у період, коли психолог несе відповідальність за нього.

3.7. Психолог має право вирішувати, на якому етапі консультування або лікування можна дати об'єктивний професійний висновок, а у випадках, коли він не може діяти в інтересах клієнта, роз'яснює йому і батькам (опікунам, піклувальникам) реальний стан справ.

3.8. Висновок за результатами проведеного обстеження чи лікування робить сам психолог, він не може перекладати це на інших. Психолог повинен чітко і однозначно формулювати висновок, так щоб його можна було правильно зрозуміти і використати отримані дані на користь клієнта.

3.9. Психолог не робить висновків і не дає порад, не маючи достовірних знань про клієнта або ситуацію, в якій він перебуває. У звіті (висновку) психолога має міститися лише необхідна і водночас достатня, що відзначається цілковитою надійністю результатів, інформація для розв'язання поставленого завдання, вказуватися межі здійснених досліджень, характер виявлених симптомів – постійний чи тимчасовий.

3.10. Психолог у доступній формі повідомляє обстежуваному про поставлений діагноз і методи та засоби допомоги. При цьому він зобов'язаний обачливо і обережно висловлюватися щодо виявлених патологій у психічному стані клієнта. Психолог обов'язково попереджає про те, хто і для чого може використати ці дані; він не може приховувати від людини, які офіційні рішення можуть бути винесені на підставі висновку. Психолог уповноважений особисто запобігати некоректному і неетичному використанню результатів досліджень і повинен виконувати цей обов'язок незалежно від посадової субординації.

IV. КОНФІДЕНЦІЙНІСТЬ

4.1. Психолог зобов'язаний додержуватися конфіденційності у всьому, що стосується взаємин з клієнтом, його особистого життя і життєвих обставин. Виняток становлять випадки, коли виявлені симптоми є небезпечними для клієнта та інших людей, і психолог зобов'язаний поінформувати тих, хто може надати кваліфіковану допомогу. Конфіденційності можна не додержуватись, якщо клієнт просить або згоджується, аби в його інтересах інформацію було передано іншій особі.

4.2. Психолог не збирає додаткових відомостей про обстежуваного без його згоди і задовольняється лише тією інформацією, яка потрібна для виконання професійного завдання. Запис на магнітну стрічку і відеоплівку, фотографування і занесення інформації про клієнта до комп'ютерних банків даних здійснюються лише за згодою учасників.

4.3. Психолог зобов'язаний оберігати професійну таємницю, не поширювати відомостей, отриманих у процесі діагностичної і корекційної роботи, додержуватись анонімності імені клієнта (наприклад, під час навчання, в публікаціях). Для демонстрації і прослуховування будь-яких матеріалів потрібний письмовий дозвіл людини, за чією згодою вони були записані; на вимогу клієнта матеріали негайно знищуються.

4.4. Документація роботи психологів повинна вміщувати лише професійно необхідні матеріали. До цих матеріалів, пов'язаних з конфіденційним змістом діяльності психологів, має виключатися доступ сторонніх осіб. У тих же випадках, коли психологи звертаються за допомогою до інших фахівців, потрібно спеціально ознайомити їх з питаннями, що стосуються умов і терміну зберігання таких матеріалів, а також обмежень у використанні інформації про клієнта і попередити про міру відповідальності за недодержання конфіденційності.

4.5. Якщо психолог не в змозі надалі виконувати свої функції, він з'ясовує, чи потрібно зберігати матеріали (також і інформацію, занесену до комп'ютера). В разі потреби психолог повинен передати виконання покладених на нього функцій іншому фахівцеві.

4.6. Психолог інформує клієнтів про правила додержання конфіденційності. Смерть або зникнення обстежуваного не звільняє психолога від необхідності зберігати професійну таємницю.

4.7. Психолог не передає методичних матеріалів особам, які не уповноважені здійснювати психологічну діяльність; не розкриває суті і призначення конкретної методики (за винятком доступних роз'яснень правоохоронним і судовим органам).

**ДОДАТОК 4. ТИТУЛЬНА СТОРІНКА ЗВІТУ
ДІАГНОСТИЧНОЇ ПРАКТИКИ**

Міністерство освіти і науки України

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Факультет педагогіки, психології, соціальної роботи та мистецтв
Кафедра загальної та практичної психології

ДІАГНОСТИЧНА ПРАКТИКА

Студента 2 курсу

Групи _____

Прізвище, ім'я, по батькові студента:

Методист практики

від кафедри загальної та практичної психології:

Ніжин – 2026

ДОДАТОК 10. БЛАНК ПІДСУМКІВ ДІАГНОСТИЧНОЇ ПРАКТИКИ

Міністерство освіти і науки України
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

ПІДСУМКИ ДІАГНОСТИЧНОЇ ПРАКТИКИ

Студент(ка) II курсу

(прізвище, ім'я та по батькові)

денної/ заочної форми навчання факультету педагогіки, психології, соціальної роботи та мистецтв спеціальності С4 Психологія

проходив(ла) практику в _____

(повна назва бази практики)

з _____ по _____ 20__ р.

Керівник бази практики _____

Спеціаліст закладу (бази практики) _____ 00

1.Завдання практики*:

Зміст завдань практики	Оцінки в балах					
	Спеціаліст бази практики (психолог)			Методист кафедри загальної та практичної психології		
	Максимальна кількість балів	Отримана кількість балів	Підпис	Максимальна кількість балів	Отримана кількість балів	Підпис
1. Робота за планом психолога установи	15			-		
2. Проведення заходів психологічної діагностики (за планом спеціаліста закладу)	20			-		
3. Виконання індивідуального дослідницького завдання /або проведення емпіричного дослідження з обраної теми	-			40		
4. Представлення результатів наукового дослідження на захисті практики	-			15		
5.Щоденник практики	-			10		
Всього (100 б.):	35			65		

* Практика зараховується за умови виконання усіх видів завдань і їх оцінювання усіма керівниками практики.

2. Студент провів _____

3. Висновок спеціаліста закладу (бази практики) про проведену роботу

Загальна кількість балів _____

Підпис

4. Керівник бази практики _____ / _____ М.П.

Підпис

5. Висновок методиста кафедри загальної та практичної психології

Загальна кількість балів _____

Підпис

6. Висновок атестаційної комісії _____

Оцінка: за шкалою університету _____

за національною шкалою _____

Голова атестаційної комісії _____

« ___ » _____ 20__ р.

Навчальне видання

ФАХОВА ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА
БАКАЛАВРІВ З ПСИХОЛОГІЇ.
ДІАГНОСТИЧНА ПРАКТИКА

Методичні рекомендації

Технічний редактор – А. В. Лисенко
Верстка та макетування – О. В. Борщ

Підписано до друку 19.06.2026 р.	Формат 60x84/16	Папір офсетний
Гарнітура Times	Обл.-вид. арк. 1,48	Електр. вид-ння
Замовлення № 251	Ум. друк. арк. 2,38	

Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя.

м. Ніжин, вул. Воздвиженська, 3^А

(04631)7-19-72

E-mail: vidavn_ndu@ukr.net

www.ndu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 2137 від 29.03.05 р.